

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2026 – 2035

Region västerort

Region västerort omfattar stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby-Vällingby och Järva.

Syfte och mål med boendeplanen

Varje stadsdelsregion tar årligen fram en boendeplan för bostäder med särskild service SoL och LSS (BmSS) samt stödboende SoL som tillsammans med Swecos prognos över behov av bostäder ligger till grund för den stadsövergripande boendeplanen.

Den stadsövergripande boendeplanen hjälper Stockholms stad att bättre planera och möta brukarnas behov av BmSS. Den möjliggör variation i utbudet, planering av profilbostäder och en jämn geografisk fördelning. Målet är att tillgodose behoven av boenden samt minska antalet icke verkställda beslut och placeringar utanför valfrihetssystemet (LOV).

Befintliga boenden

I region västerort finns sammanlagt 475 lägenheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL). Det är 12 fler lägenheter än föregående år. En ny gruppbostad SoL har öppnats i Järva. Fem ytterligare lägenheter har tillkommit inom redan befintlig servicebostad LSS i Bromma. I Hässelby-Vällingby visar statistiken en minskning motsvarande totalt sex lägenheter jämfört med föregående år. Detta beror på att en gruppbostad LSS inte ingår i innevarande årsredovisning då den drivs i privat regi enligt LOV, vilket socialförvaltningen ansvarar för att redovisa.

Tabell 1. Antal befintliga lägenheter 2025 per kategori och stadsdelsförvaltning

Kategori	Bromma	Hässelby- Vällingby	Järva	Totalt
Gruppboende LSS ytkrävande	0	5	0	5
Gruppboende LSS friliggande	22	41	12	75
Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	55	16	94	165
Serviceboende LSS eller SoL	25	27	49	101
Gruppboende SoL	28	33	49	108
Stödboende SoL	0	8	11	21
Totalt antal lägenheter	130	130	215	475

Bromma

I Bromma finns sammanlagt 130 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL. Dessa är fördelade på 14 gruppboendestäder LSS med totalt 77 lägenheter, två serviceboendestäder LSS med totalt 25 lägenheter och en gruppboende SoL med 28 lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboende är profilerad mot teckenspråk. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns sammanlagt 130 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 11 gruppboendestäder LSS med totalt 62 lägenheter, tre serviceboendestäder LSS med 27 lägenheter, två gruppboendestäder SoL med 33 lägenheter samt ett stödboende SoL med åtta lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboende är profilerad mot äldre med funktionsnedsättning. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Järva

I Järva finns sammanlagt 215 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 19 gruppboendestäder LSS med totalt 106 lägenheter, sju serviceboendestäder LSS (eller verksamhet som inkluderar en eller flera serviceboendestäder) med 49 lägenheter, tre gruppboendestäder SoL med 49 lägenheter samt ett stödboende SoL med elva lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Tomma boenden

Inom regionen är antalet tomma lägenheter under 2025 13 stycken vilket är fem fler lägenheter än föregående år.

Tabell 2. Antal tomma lägenheter per stadsdelsförvaltning

Stadsdelsförvaltning	Antal tomma lägenheter
Bromma	0
Hässelby-Vällingby	8
Järva	5
Totalt antal tomma lägenheter	13

Lägenheter har stått tomma eftersom det tagit tid att fylla vakanser och vissa lägenheter har varit svåra att hyra ut. De har visats och erbjudits till flera personer som tackat nej, vilket har förlängt tiden innan någon kunnat flytta in. Anledningarna till att personer tackat nej har varit bland annat att boendet inte kunnat tillgodose önskemål om närhet till grönområden eller ljudisolering av lägenhet, boendets geografiska läge, att hyran varit för hög eller att erbjuden person inte velat flytta från nuvarande boende. I Hässelby-Vällingby stod fyra lägenheter tomma eftersom ett nytt boende öppnade i november 2024 och platserna var svårförmedlade på grund av det geografiska läget. De fylldes först i augusti 2025.

Individuella avtal

Vuxna

Idag bor totalt 173 vuxna personer med funktionsnedsättning i boenden där förvaltningarna inom regionen tecknat individuella avtal. Det är en person mindre än vid upprättandet av 2025 års boendeplan. Av dessa 173 placeringar bedömer region västerort att 117 skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. 56 av personerna bedöms dock ha så särskilda behov att de inte kan tillgodoses inom stadens valfrihetssystem. Det kan exempelvis handla om behov av att bo i en lugnare och/eller lantlig miljö, problematik i form av utåtagerande beteende, ljuskänslighet och svår psykisk sjukdom eller att personalen på boendet behöver ha en särskild kompetens som inte finns inom LOV.

Bedömningen av antalet som kan flytta till ett boende inom LOV skiljer sig mellan stadsdelsförvaltningarna inom regionen. Både Bromma och Hässelby-Vällingby gör bedömningen att alla deras placeringar av vuxna med individuellt avtal skulle kunna flytta till ett boende inom LOV medan Järva bedömer att 56 personer inte kan det.

Tabell 3. Antal placeringar av vuxna med individuella avtal

Stadsdelsförvaltning	Antal avtal	Antal som inte kan flytta till ett boende inom LOV
Bromma	41	0
Hässelby-Vällingby	66	0
Järva	66	56
Totalt antal	173	56

Barn

Idag bor totalt 13 barn med funktionsnedsättning i boenden där förvaltningarna inom regionen tecknat individuella avtal. Det är två barn färre än föregående år. Av dessa 13 placeringar bedömer region västerort att fem skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. Åtta av de placerade barnen bedöms ha sådana behov som inte kan tillgodoses inom LOV, exempelvis på grund av särskilda behov, miljöfaktorer eller skolgång utanför Stockholm.

Tabell 4. Antal placeringar av barn med individuella avtal

Stadsdelsförvaltning	Antal avtal	Antal som inte kan flytta till ett boende inom LOV
Bromma	4	0
Hässelby-Vällingby	3	3
Järva	6	5
Totalt antal	13	8

Det finns få barnboenden inom LOV i staden och kötiden är ofta lång. Regionen upplever utmaningar med att hitta placeringar för barn och ungdomar och särskilt för de med komplex problematik. Placeringar utanför LOV tenderar att bli kostsamma och i andra boendeformer saknas kvalificerad kompetens för att bemöta och arbeta med målgruppen.

Uppskattat behov av boenden år 2035

Stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter har uppskattat hur många individer som kan komma att ha behov av bostad med särskild service (för vuxna) och stödboende inom en tioårsperiod. Bedömningen av kommande behov är gjord utifrån de personer som respektive stadsdelsförvaltning har kännedom om i dagsläget. I huvudsak handlar det om:

- Personer som har ett ej verkställt beslut om bostad och står i kö till bostad
- Personer som bor i annan boendeform men som skulle behöva placeras inom LOV eller annan form av verksamhet

- Andra barn och vuxna som man tror kan komma att ansöka och beviljas bostad med särskild service eller stödboende inom tio år.

Av nedan tabell framgår uppskattat behov av respektive stadsdelsförvaltning samt för västerort som helhet.

Tabell 5. Uppskattat behov år 2035 per boendekategori och stadsdelsförvaltning

Kategori	Bromma	Hässelby- Vällingby	Järva	Totalt
Gruppboende LSS Ytkrävande	12	0	4	16
Gruppboende LSS friliggande	3	0	36	39
Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	30	40	7	77
Serviceboende LSS	25	20	6	51
Serviceboende SoL	0	0	5	5
Gruppboende SoL	12	0	8	20
Stödboende SoL	10	5	5	20
Totalt per stadsdelsförvaltning	92	65	71	228

Det är svårt att göra en bedömning av kommande behov utifrån ett tioårsperspektiv och uppgifterna ska därför tolkas med försiktighet. Ett exempel på omständighet som försvårar bedömningen är att många unga med funktionsnedsättning bor kvar i föräldrahemmet efter att de fyllt 18 år och ges andra insatser såsom personlig assistans och korttidsboende. Det skapar en osäkerhetsfaktor i bedömningen av kommande behov hos de barn som nämnden har kännedom om. Förvaltningarnas uppskattningar utgår heller inte från hur många som väntas flytta ut under tioårs perioden.

Vidare noteras att det för grupp- och stödboenden SoL (socialpsykiatri) kan finnas ett dolt behov av boendeformen. Detta då personer boende i socialpsykiatriboenden i statistiken övergår till beslut inom äldreomsorgen, vilket medför att platser tas upp inom socialpsykiatriboenden men redovisas som äldreomsorgsinsats. Då cirka 50% av de boende är i åldern 55–64 år kommer fler personer övergå till äldreomsorgen kommande år vilket är en fråga som bör

hanteras inom staden för tillförlitliga behovsbedömningar framåt. Ett dolt behov kan även finnas gällande personer som beviljas och bor i SHIS-bostäder med tidsbegränsade kontrakt, som kan ha behov av en annan boendeform framöver. Personer som har en placering utanför staden inom individuella avtal men efterfrågar boende inom staden kan vara ytterligare ett dolt behov.

Behov av bostäder med särskild inriktning

Region västerort anser att det vore en fördel att ha ett system med profilboenden för att underlätta verkställighet inom LOV.

Bedömningen görs att nedan typer av profilboenden behövs:

Behov av boenden med demensinriktning för personer under 65 år

Region västerort ser ett behov av fler platser inom bostad med särskild service LSS för personer under 65 år med demenssjukdom som bedöms tillhöra personkrets 2. Yngre personer med demens beviljas ofta vård- och omsorgsboende enligt SoL istället för bostad enligt LSS. Den insatsen är också svår att verkställa då utbudet för personer under 65 år med demenssjukdom är väldigt begränsad även inom SoL-boenden.

Behov av teckenspråkiga gruppboendestäder

Utbudet av gruppboendestäder LSS med teckenspråkig kompetens är väldigt begränsat och väntetiderna på en ledig plats blir därför långa. Dessa verksamheter kräver särskilda anpassningar kring lokalernas utformning, personalens kompetens och teknisk utrustning som främjar kommunikation. Det begränsade utbudet medför risk för ej verkställda beslut för den specifika målgruppen.

Behov av boenden för personer med komplex problematik

Det är svårt att hitta lämpliga alternativ för personer som har en komplex problematik utifrån en samtidig psykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning med eller utan pågående missbruk och utåtagerande beteende. Region västerort ser att detta är en grupp som ökar.

Järva lyfter även behov av att personer med psykiska funktionsnedsättningar av mindre omfattande karaktär ska kunna få stöd dygnet runt, vilket stödboende inte erbjuder. Det finns även behov av servicebostäder med ökad personaltäthet och kompetens för att kunna ta emot personer med mer omfattande beteendeproblematik.

Behov av bostad med särskild service SoL för unga vuxna

I gruppboendestad SoL bor främst personer med psykiska funktionsnedsättningar som är över 50 år. Placeringar av unga

vuxna tillsammans med den äldre målgruppen är inte alltid lämpliga utifrån att behoven kan skilja sig åt väsentligt. Det bedöms därav lämpligt med boenden som erbjuder en inriktning för unga vuxna vid inflytt. Detta möjliggör för boende att bo med liknande åldersgrupp över tid.

Befolkningsökning i region västerort

Enligt stadens befolkningsprognos 2025–2045 beräknas befolkningen i region västerort öka med 6,7% fram till 2035.

Swecos prognos

Sweco har under flera år anlitats för att bidra till en analys kopplad till insatsen bostad med särskilt service (BmSS) samt stödboende inom socialpsykiatri. I uppdraget ingår att ta fram en uppskattning av behovet idag samt att ta fram prognoser över det kommande behovet för perioden 2026–2035.

I årets uppdrag har ett antal tillägg gjorts, däribland har ett nytt prognosalternativ tagits fram för BmSS funktionsnedsättning vuxen, i syfte att visa hur prognosen skulle påverkas av ett lägre inflöde av individer. Prognosen baseras på historiska in- och utflöden under perioden 2015–2024. Tillväxten av insatser inom verksamhetsområdet var särskilt hög under de första åren av perioden och har därefter avtagit. Därför utformas i år även ett ”nulägesalternativ” som tar hänsyn till historiska in- och utflöden under en kortare period. Genom att exkludera de tidigaste åren och beräkna in- och utflödesandelar endast utifrån åren 2019–2024 blir utvecklingen något långsammare och visar ett lägre förväntat behov under de kommande åren även om utgångspunkten år 2025 (de nuvarande besluten) är densamma.

Prognos över behovet av BmSS funktionsnedsättning (vuxna)

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Antalet beslut förväntas öka under perioden i samtliga planeringsområden enligt båda prognosalternativen. I västerort förväntas enligt huvudalternativet en ökning om 114 personer från 502 personer år 2025 till 616 år 2035. Enligt nulägesalternativet förväntas en mindre ökning om 67 personer.

Prognos över behovet av BmSS funktionsnedsättning (barn)

Antalet barn och unga med behov av BmSS i västerort förväntas öka något i början av prognosperioden för att därefter minska igen mot slutet av perioden. Enligt prognosen förväntas sammantaget en ökning från dagens 17 personer till 20 personer år 2035.

Prognos över behovet av BmSS socialpsykiatri

Boende inom BmSS för socialpsykiatri består till stor del av personer i åldern 55–64 år. Prognosen för det totala antal boende påverkas därför i hög grad av utvecklingen i den åldersgruppen. I västerort förväntas antalet personer med verkställda beslut om BmSS minska under prognosperioden till strax över 60. Att antalet förväntas minska beror på att ett flertal i målgruppen kommer att övergå till äldreomsorgen. Då kvarboendeprincipen gäller så kommer en åldrande boendegrupp att ställa krav på ökad kunskap inom geriatrik och samsjuklighet inom socialpsykiatriens boenden. Om hänsyn även tas till anmälda på intresselista samt beslut om långvarigt HVB var det totala antalet personer i behov av BmSS inom socialpsykiatri 87 i september 2025 och år 2035 väntas motsvarande vara 82 personer.

Prognos över behovet av stödboende socialpsykiatri

Västerort är regionen med flest pågående bifallsbeslut om stödboende inom socialpsykiatri år 2025 och förväntas vara det fortsättningsvis under prognosperioden. Enligt prognosen förväntas en ökning från 69 till 84 personer år 2035. Ökningen sker främst bland äldre mellan åldrarna 50–64 år som idag är den största åldersgruppen inom stödboende i västerort. Om antalet som förväntas stå på intresseanmälningslista inkluderas förväntas antalet öka från 74 personer år 2025 till 89 personer år 2035.

För verksamhetsområdet socialpsykiatri avser prognosen för BmSS åldrarna 18–64 år och prognosen för stödboende avser personer över 18 år. De personer som beviljats insats enligt SoL övergår till äldreomsorgen i samband med att de fyller 65 år och bor generellt sett kvar i sin bostad. Därmed är det viktigt att ta hänsyn till denna grupp vid planering av bostäder. I januari 2024 följde socialförvaltningen upp hur stor andel av hyresgästerna som är över 65 år i BmSS enligt SoL (gäller boenden inom LOV). Uppgifterna visar att 34 procent är över 65 år och att 18 procent är 60–64 år.

Slutsatser summering

Stadsdelsförvaltningarnas uppskattning av behovet av lägenheter i de olika boendeformerna är högre än Swecos prognos, särskilt avseende BmSS funktionsnedsättning vuxna, vilket framgår av nedan tabell.

Tabell 6 Prognos för behov av olika boendeformer gällande ökning eller minskning under prognosperioden

Kategori	Swecos prognos	Stadsdelsförvaltningarnas uppskattning
BmSS funktionsnedsättning (vuxna)	Huvudalt. +114 Nulägesalt: + 67	+183
BmSS funktionsnedsättning (barn)	+3	Uppskattning görs ej
Prognos över behovet av BmSS socialpsykiatri	-5	+25
Stödboende socialpsykiatri	+15	+20
Totalt	Huvudalt. +127 Nulägesalt. +80	+228

Swecos prognos inkluderar flera parametrar vilket bedöms kunna resultera i mer tillförlitliga prognoser än stadsdelsförvaltningarnas uppskattning utifrån aktuella personer. Stadsdelsförvaltningarna upplever svårigheter att uppskatta kommande behov utifrån kända personer då det är den enskildes vilja och önskemål om vilka insatser denne söker som styr det kommande behovet. En del väljer att bo i egen lägenhet med insatser i hemmet, så som personlig assistans och korttidsboende, även om de skulle ha rätt till bostad vid en ansökan. Stadsdelsförvaltningen har inte heller kunskaper om utflödet så denna parameter är inte med vid stadsdelsförvaltningarnas uppskattning.

Swecos prognos kan dock vara missvisande gällande boendeformerna enligt SoL. Den stora andelen äldre brukare ses som ett utflöde men är egentligen bara ett statistiskt utflöde och inte ett reellt. De flesta bor kvar i sin bostad även efter övergången till äldreomsorgen då de fyller 65 år. Regionen ser behov av gemensamma sätt i staden att registrera insats om dessa boendeformer när äldreomsorgen tar över vid 65 års ålder för att säkra kvalitet på statistiken.

Region västerort bedömer att det bör vara Swecos prognos som är utgångspunkt för planeringen av nya boenden för att utbudet och behoven ska stämma överens. Swecos prognos bör även utvecklas över tid där västerort lyft vissa dolda behov som prognosen kan behöva inkludera framåt under rubriken *Uppskattat behov av boenden år 2035*.

Bedömningen om planerad byggnation täcker behovet framgår av den stadsövergripande boendeplanen då socialförvaltningen har tagit över ansvaret för byggnation av nya verksamheter.

Bilagor

1. Excelformulär
2. Swecos prognos 2026–2035 Bostad med särskilt stöd samt stödboende inom socialpsykiatri